

מטעמי תורת זדים

פרשת פקודי – חשיבות נטילת ידיים שחרית

ה' יתברך ציוה את משה רבינו לעשות כיוור לרחיצת ידיהם ורגליהם של הכהנים בבואם אל אוהל מועד שנאמר "וְעֲשִׂיתָ פִּיזוֹר נְחֹשֶׁת וְכַפֵּי נְחֹשֶׁת לְרַחֲצָהּ וְנִתְּתָה אֹתוֹ בֵּין אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנִתְּתָה שָׁמָּה מִיָּם : וְרָחֲצוּ אֶתְּחֵן וּבְגִדֵי מִלְּבָשׁ אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם : בְּבָאֵם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד יְרַחֲצוּ מִיָּם וְלֹא יָמָתוּ אוֹ בְּגָשְׁתָם אֶל הַמִּזְבֵּחַ לְשֵׁרֵת לְהַקְטִיר אֲשֶׁה לַיהוָה : וְרָחֲצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא יָמָתוּ וְהָיְתָה לָהֶם חֵק עוֹלָם לוֹ וְלִזְרָעוֹ לְדֹרֹתָם" (שמות ל, יח-כא). וכך עשה משה רבינו שנאמר "וַיַּשֶּׁם אֶת הַכִּיֹּר בֵּין אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וַיִּתֵּן שָׁמָּה מִיָּם לְרַחֲצָה : וְרָחֲצוּ מִמֶּנּוּ מִלְּבָשָׁה וְאֶתְחֵן וּבְגִדֵי אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם : בְּבָאֵם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וּבְקָרְבָנָם אֶל הַמִּזְבֵּחַ יְרַחֲצוּ פְּאֶשֶׁר צָנָה יְהוָה אֶת מִלְּבָשָׁה" (שמות מ, ל-לב).

יש להבין, מדוע היו צריכים הכהנים שנכנסו לבית המקדש ליטול ידיהם ורגליהם בתחילת העבודה, ואם לא עשו כן הם התחייבו מיתה?

רוח הטומאה נשאר בידיו של האדם לאחר שהוא קם מהשינה

כאשר אדם הולך לישון, מסתלקת ויוצאת ממנו הנשמה הקדושה (וזהו פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה רבי שמעון פתח, 'מקור חיים' לר' חיים הכהן תלמיד מהר"ח' הנהגת הבוקר דף יז ע"א ד"ה הנה מבור מדברי המאמר, 'דרך הי' להרמח"ל חלק ד פרק ו אות ב) **כדי לחזור למקום הראוי לה** (וזהו פרשת ויקהל דף ר"ג ע"ב ד"ה וכל מלך דעלמא), **ואז שורה עליו 'הסטרוא אחרא'** (מקור חיים לר' חיים הכהן תלמיד מהר"ח' הנהגת הבוקר דף יז ע"א ד"ה הנה מבור מדברי המאמר) **מצד המוות** (נצליא רויא' דף יג ע"ב טור א) **שהיא 'רוח הטומאה' הרודפת אחרי מקומה של הקדושה** (אור החמה' על זוהר פרשת בראשית דף י ע"ב ד"ה 'בלחישו דשפון' מהרמ"ק) **אשר יש לה כניסה לגוף בהיעדר אור הנשמה המזכך אותו** (דרך הי' להרמח"ל חלק ד פרק ו אות ב), **והיא מיד שורה על כל גופו של האדם** (אור החמה' על זוהר פרשת בראשית דף י ע"ב ד"ה 'בלחישו דשפון' מהרמ"ק) **בדומה למה שקורה לאדם בשעת מותו** (מעבר יבקי' לר' אהרן ברכיה ממודינא שפת אמת פרק לה ד"ה ולפי שכשאדם ישר), **ואז נמצא כי האדם הישן טועם טעם מיתה** (וזהו פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה רבי שמעון פתח, זוהר פרשת תרומה דף קעג ע"א ד"ה כיון דהוה סטרוא אחרא).

אין הטומאה שורה על האדם בלילה עד אשר הוא ישן ומסתלקת ממנו הנשמה, לכן אם הוא ניעור כל הלילה היא לא תשרה עליו. **וזה הטעם שאדם צריך לישון במשך 'ששים נשימות'** (ראה גמ' סוכה דף כו ע"ב בשם רב) **עד שיטעם 'טעם מיתה' בלילה כי רק אז מסתלק ממנו החלק הרוחני של הנשמה לגמרי** (מקור חיים לר' חיים הכהן תלמידו של מהר"ח' הנהגת הבוקר דף יז ע"א ד"ה הנה מבור מדברי המאמר). **וכאשר רוח הטומאה מטמאה את האדם הישן** (מקור חיים לר' חיים הכהן או"ח סימן ד, א ד"ה בענין נטילת ידיים דשחרית), **עיקר משכנה** (מקור חיים לר' חיים הכהן או"ח סימן ד, יב ד"ה אם שכשך ידיו. ראה זוהר פרשת בראשית דף נג ע"ב ד"ה ותא חוי כל בני עלמא) **הוא על הידיים** (אור החמה' על זוהר פרשת בראשית דף י ע"ב ד"ה 'בלחישו דשפון' מהרמ"ק) **יותר משאר האיברים האחרים** (נצליא רויא' לתלמיד הארי"ז דף יג ע"ב טור א). **ומכוח הטומאה שעל האדם הישן גם המאכלים המונחים תחת מיטתו ואשר הוא מאהיל עליהם נטמאים כאילו היו ב'אוהל המת'** (טעמי המנהגים ומקורי הדינים' בחלק ליקוטים – עניינים שונים אות לו).

וכאשר הנשמה חוזרת אל האדם (וזהו פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה רבי שמעון פתח, 'מעבר יבקי' שפת אמת פרק לה ד"ה ולפי שכשאדם ישר) **היא דוחה את הטומאה** (מקדש מלך' לר' שלום בוזאגלו על זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה וכד נשמתא) **ששלטה שם בכל העת שגופו עמד בלי נשמה** (וזהו פרשת ויקהל דף רטו ע"ב ד"ה בגין דבלייא), **והטומאה נשאר רק בידיו של האדם** (וזהו פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה רבי שמעון פתח, 'אור החמה' על זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה 'והנה השינה' מהר"ח' 'מעבר יבקי' שפת אמת פרק לה ד"ה ולפי שכשאדם ישר, 'מקדש מלך' על זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה וכד נשמתא. ראה 'תולעת יעקב' סוד ברכות נטילת ידיים ד"ה וירחץ ידיו) **על כל עשר אצבעותיו** (כתם פז' לר' שמעון לביא מחבר פיוט 'בר יוחאי' על זוהר דף י ד"ה ואמר כד בר נש). **וכך ידיו עדיין 'מתות' במיתה ובטומאה ששרתה עליהן בזמן השינה** (מעבר יבקי' בחלק 'שפת אמת' פרק לה ד"ה ולפי שכשאדם ישר), **והן מזהמות** (כתם פז' לר' שמעון לביא מחבר פיוט 'בר יוחאי' על זוהר דף י ד"ה ואמר כד בר נש) **בשעה שהוא מתעורר** (ישם משמואל לר' שמואל בורגשטיין מסוכוצ'וב פרשת וישב שנת תרפ"א דף קכב ד"ה ויש להוסיף).

הטומאה נדבקת לידיים יותר משאר האיברים (מקור הכמה' לר' יהודה לייב פוחוביצ'ר בחלק הלכות הנהגת האדם בבוקר ד"ה לבאר מהו ענין נטילת ידיים) **משום שדרכה של 'הטומאה' להימצא בקצוות הגוף** (אור החמה' על זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה 'ובגין כך חדי' מהרמ"ק, 'אור החמה' על זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה 'והנה השינה' מהר"ח' (ב) **בצדדים בסוד "סביב רשעים יתהלכו"** (תהלים יב, ט) (אור החמה' על זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה 'והנה השינה' מהר"ח' (י) **כי כל יניקתם של 'החיצונים' הוא מן הקצוות ומסיומן, ואין להם רשות לעלות למקום הקדושה. וכך בקצוות של הזרועות והירכיים יש להם אחיזה ויניקה** (יש' חיים' להארי"ז ז"ל שער לא פרק ב מהדורא תנינא ד"ה ועתה נבאר). **וכבר אמרו רבותינו כי הידיים 'עסקניות' הן** (ראה גמ' נדה דף נח ע"א, גמ' שבת דף יד ע"א, משנה טהרות ז, ח) **וכוונתם גם לגבי 'הרוח הרעה' שכנגדן** (עמ"י 'כתם פז' על זוהר בראשית דף י ד"ה ואמר כד בר נש) **שנרמזה אחיזהו בפסוק "ידו בכל יד כל בו"** (בראשית טז, יב) (מעבר יבקי' בחלק 'שפת אמת' פרק לה ד"ה וממה שכתב).

כל זמן שלא נטל אדם את ידיו בבוקר (ראה גמ' שבת דף קח סוף ע"ב בשם רבי יהודה) (וזהו פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה רבי שמעון פתח) **אסור לו להעביר אותן על עיניו** (וזהו פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה רבי שמעון פתח, זוהר פרשת וישלח דף קסט ע"ב ד"ה ובכלא אית ליה, 'תולעת יעקב' סוד ברכות נטילת ידיים ד"ה וירחץ ידיו) **אפילו אם לא ייגע בגלגל העין עצמו אלא רק מבחוץ** (נצוצי אורות' להחיד"א על זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב אות ב) **כדרך שרגילים בני האדם למשמש בעיניהם בשעה שפוקחים אותן** (נצוצי אורות' על זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב אות ב בשם הרמ"י), **משום שכל עוד לא נטל את ידיו** (ראה גמ' שבת דף קח סוף ע"ב בשם רבי יהודה) **רוח הטומאה שורה עליהן** (וזהו פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה רבי שמעון פתח, זוהר פרשת וישלח דף קסט ע"ב ד"ה ובכלא אית, 'תולעת יעקב' סוד ברכות נטילת ידיים ד"ה וירחץ ידיו), **ואם ייגע ישר בעיניו אז הוא יזיק באותו היום לכל מי שהוא ייתן בו את עיניו** (ידו בכל' למחבר' שבט מסור' סימן תקסז ד"ה 'ובהיותו שהעין הרעי בשם זוהר). **לכן אם בכל אופן האדם צריך לגעת בעיניו, יעשה זאת על ידי איזה בד וכדומה** (נצוצי אורות' להחיד"א על זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב אות ב בשם הרמ"י, 'מקדש מלך' לר' שלום בוזאגלו על זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה לא יעבר).

כל עוד שהאדם שלא נטל את ידיו, לא ייגע בפתחים שבגופו שהם החוטם והפה והאוזן והעין ומקום הברית ופי הטבעת (גמ' שבת דף קח סוף ע"ב. ראה רש"י שם) **למעט נגיעה באמצעות בד וכדומה** (מקדש מלך' על זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה לא יעבר) **לפי שבכל אלו יכולה להיאחז הרוח הרעה השורה על ידי האדם** (מקור חיים לר' חיים הכהן או"ח סימן ד, ג ד"ה לא יגע בידו) **ואז הוא יכול להיות עיוור** (גמ' שבת דף קט תחילת ע"א) **אם נגע בעינו** (רש"י גמ' שבת דף קט תחילת ע"א) **או חירש** (גמ' שבת דף קט תחילת ע"א) **אם נגע באוזנו וכן הלאה** (רש"י גמ' שבת דף קט תחילת ע"א ד"ה יד). **ואין הכוונה בזה לעיוורון או חרשות ממש כפי שרואים שלא קורה במציאות אלא הכוונה בתורה הקדושה, שהנוגע באחת מכל אלו נעשה עיוור וחירש בתורה באותו היום כי הוא לא יבין שמועה וגם לא מה שישמע בתורה** (מקור חיים לר' חיים הכהן מארס צובא או"ח סימן ד, ג, ד"ה לא יגע בידו).

בסייעתא דשמיא הושלם מפתח הערכים המפורט שנוסף לספר "מטעמי תורת חיים" על פי בקשת רבים מן הקוראים. א"ה ובלי נדר הספר צפוי לצאת לאור בקרוב, וכאשר ייצא נפרסם ונודיע לרבים. יישר כוח לכל המסייעים והממתינים!

הכהנים נטהרו מרוח הטומאה על ידי קידוש הידיים והרגלים בכיור

כאשר היו הכהנים משרתי האלקים נכנסים לעבודת הקודש הם היו צריכים לרוחץ את ידיהם ואת רגליהם, **כי הידיים עסקניות הן ורוח רעה שורה עליהם בלילה** (ספר 'ציוני' לרי' מנחם ציוני תחילת פרשת כי תשא ד"ה כי תשא) **ואינו מן הדין שהכהנים יעסקו בעבודת המקום אם לא יעבירו קודם** (הרמ"ד וואלי תלמיד חבר לרמב"ל ספר שמות פרק ל' על הפסוק 'ונתת אותו בן אהל מועד') **את הרוח הרעה מעליהם** (ירקנאטי על התורה: פרשת כי תשא ד"ה ועשית כיור נחשת, 'מצודת דוד' להרדב"ו על טעמי המצוות מצוה ל' ד"ה לקדש הכהנים) **על ידי המים המטהרים**. וכן הוא ברגליהם שנאחזים גם שם הרבה מכוחות הטומאה, והיו צריכים רחיצה לפני שמיהרו לרוץ אל עבודת המקדש (הרמ"ד וואלי ספר שמות פרק ל' על הפסוק 'ונתת אותו בן אהל מועד') **לשרת את ה' בהיותם יחפים והזוהמא ברגליהם**. על כן הצטוו לרוחץ גם את ידיהם וגם את רגליהם במים המטהרים להעביר את הרוח הרעה' (ספר 'ציוני' לרי' מנחם ציוני תחילת פרשת כי תשא ד"ה כי תשא).

אם הכהנים לא היו רוחצים את ידיהם ואת רגליהם בתחילת עבודתם אזי הם היו מכניסים את 'הטומאה' למקום הקודש (הרמ"ד וואלי שמות לעל הפסוק 'או בגשתם אל המזבח'). **וכיון שכוחות אלו הם 'מצד המוות' אזי נמצא שהכהנים היו כאילו מביאים את 'המוות' במקום 'החיים' שהוא בית המקדש, ועל כן התחייבו בעצמם מיתה**. וזה מה שנאמר "וְרָחַצוּ אֶהָרֹן וּבְנָיו מִמֶּנּוּ אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם: בְּבָאֵם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וְרָחַצוּ מִיַּם וְלֹא יָמָתוּ אוּ בְגָשְׁתֶּם אֶל הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת לְהַקְטִיר אֶשֶׁה לַיהוָה": וְרָחַצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא יָמָתוּ וְהִיָּתְהָ לָהֶם חֶק עוֹלָם לוֹ וְלִזְרָעוֹ לְדֹרֹתָם" (שמות ל, יח-כא) (הרמ"ד וואלי ספר שמות פרק ל' על הפסוק 'ונתת אותו בן אהל מועד' ועל הפסוק 'או בגשתם אל המזבח'). ועל זה הזהיר שלמה המלך בחכמתו ואמר "שְׁמֹר רַגְלְךָ פְּאֵשֶׁר תֵּלַךְ אֶל בֵּית הַאֱלֹהִים" (קהלת ד, יז) (הרמ"ד וואלי ספר שמות פרק ל' על הפסוק 'או בגשתם אל המזבח').

מכאן תיקנו רבותינו על כל אדם ליטול ידיו שחרית (ירקנאטי על התורה: פרשת כי תשא ד"ה ועשית כיור נחשת, 'מצודת דוד' להרדב"ו על טעמי המצוות מצוה ש"ל ד"ה לקדש הכהנים) כדי שישפכו עליהן מים ויטהרו אותן מכל הטומאה הנאחזת בהן (ישער התפילה: למחבר 'באר מים חיים' שער השמיני פרק ס ד"ה יאחר כך נוטל ידיו). **ולכן כמו שקידוש הידיים והרגלים של הכהנים היה תחילה לכל עבודת היום, כך גם נטילת ידיים אצל כל אדם קודמת לכל הברכות של שחרית** (ירקנאטי על התורה: פרשת כי תשא ד"ה ועשית כיור, 'מצודת דוד' להרדב"ו מצוה ש"ל ד"ה לקדש הכהנים). **אמנם רבותינו לא תיקנו לרוחץ את רגליו של האדם, משום שהטומאה נאחזת שם יותר מן הידיים** (יבן איש חי' שנה ראשונה בהקדמה לפרשת תולדות) **ואין כוח לדחות אותה** (מקור חיים' לרי' חיים הכהן תלמיד מהר"י על שו"ע או"ח סימן ד, א ד"ה בענין נטילת ידים, 'יפה שעה' לרי' שלמה יהודה הכהן על שער הכוונות ענין ברכות השחר אות ב, 'יבן איש חי' שנה ראשונה בהקדמה לפרשת תולדות בשם יפה שעה), בשונה מהכהנים שהיו יכולים לדחותה בזכות המקדש והעבודה שנאמר "וְרָחַצוּ אֶהָרֹן וּבְנָיו מִמֶּנּוּ אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם" (שמות ל, כ) (יבן איש חי' שנה ראשונה בהקדמה לפרשת תולדות).

ובהגיע יום השבת, יכולה היא זכות השבת להגן (יפה שעה' לרי' שלמה יהודה הכהן על שער הכוונות ענין ברכות השחר אות ב) **שתדחה ותסתלק לגמרי הקליפה גם מרגלי שאר בני האדם** (נפ"י ישער הכוונות: להארי" ז"ל דרושי סדר שבת דרוש א' ענין קבלת שבת ד"ה והנה ששת ימי החול). **לכן תיקנו שאדם ירוחץ פניו ורגליו** (ראה שו"ע או"ח סימן רס סעיף א) (יבן איש חי' שנה ראשונה בהקדמה לפרשת תולדות אות א) **במים חמים** (ישער הכוונות: דרושי סדר שבת דרוש א' ענין קבלת שבת ד"ה והנה ששת ימי החול). **בערב שבת קודש** (יבן איש חי' לרי' יוסף חיים לבגד שנה ראשונה בהקדמה לפרשת תולדות אות א) **שרחיצת ידיים ורגלים בערב שבת היא דוגמת הכהנים אשר קידשו ידיהם ורגליהם** (קרבן שבת' לרי' בצלאל הדרשן סימן ג פרק ז ד"ה כבר כתבתי שבערב שבת). **ועל ידי רחיצת ערב שבת תסור מן האדם רוח הטומאה השורה עליו כל ימי השבוע** (זכר דוד' לרי' דוד זכות ממודינא מאמר ג דף טל ד"ה רחיצת פניו). **וכך נהג הארי" ז"ל שהיו מביאים לפניו כלי עם מים חמים והיה רוחץ בהם תחילה פניו ואז ידיו ומנגב אותם במטפחת, ואחר כך רוחץ גם את רגליו ומנגב אותם** (ישער הכוונות: להארי" ז"ל דרושי סדר שבת דרוש א' ענין קבלת שבת ד"ה אח"כ היו מביאים. ראה גמ' שבת דף כה ע"ב במנהגו ר' יהודה בר אלעאי).

על ידי נטילת ידיים שחרית מסלקים את רוח הטומאה מכל אדם

על מנת לרוחץ את ידי האדם מהטומאה ששרתה עליהם לאחר השינה (זוהר פרשת ויקהל דף ריג ע"ב ד"ה נפשא אזלת) **צריך שיבואו על ידיו מים והם אלו שישירו את הרוח רעה** (טעמי המצוות: לרקנאטי בחלק כוונת הברכות ד"ה ועתה בעורת האל) **כי רק על ידי מים** (יבן איש חי' שנה ראשונה בהקדמה לפרשת תולדות) **כלשהם, אפילו כאלו הפסולים לנטילת ידיים של סעודה** (ראה שו"ע או"ח סימן ד, א) (מקור חיים' על שו"ע או"ח סימן ד, א ד"ה מים הפסולים) **יש כוח לדחות את הרוח הרעה הבאה על האדם על ידי השינה בלילה** (יבן איש חי' שנה ראשונה בהקדמה לפרשת תולדות). **ועל כן נוטלים ידיים בשחרית** (אור החמה' על זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה והנה השינה' ממהר"י) **ותכף ומיד** (מגן אברהם' על שו"ע או"ח סימן ד אות יח, 'קב הישר' פרק פה ד"ה בחמלת הי' יתברך שמו על האדם) **לאחר הקימה מהשינה** (אור החמה' לרי' אברהם אזולאי על זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה והנה השינה' ממהר"י, 'קב הישר' לרי' צבי הירש קאיינדנבר פרק פה ד"ה בחמלת הי' יתברך שמו על האדם) **אף אם לא עשו צרכים – בכדי להעביר מהם את הזוהמא שדבקה בהם** (ישער הכוונות: להארי" ז"ל דרושי ברכות השחר ד"ה ואמנם ענין יטול).

הרוח הרעה שנמצאת על ידיו של האדם נקראת 'שיבתא' (גמ' חולין דף קז ע"ב בשם אבאי, ישער הכוונות: להארי" ז"ל דרושי ברכת השחר ד"ה ועתה נבאר סד נטילת ידיים) **ונקראת גם 'בת חורין'** (ראה גמ' שבת דף קט תחילת ע"ב בשם רבי נתן) **שהוא מלשון חור** (בנייהו' למחבר הבן איש חי מסכת שבת דף קט ע"ב ד"ה בת חורין היא), **כי היא אמנם שוכנת על כל הידיים** (נפ"י 'אור החמה' על זוהר פרשת בראשית דף ע"ב ד"ה 'בלחישו דפשוני מהרמ"ק) **אך עיקר משכנה הוא בסוף האצבעות בין הפרקים התחתונים שהם 'החורים' של הידיים** (בנייהו' למחבר הבן איש חי מסכת שבת דף קט ע"ב ד"ה בת חורין היא). **זה הטעם שאף כי נאסרה הרחיצה ביום הכיפורים, התירו לרוחץ את הידיים עד סוף קשרי האצבעות** (מקור חיים' לרי' חיים הכהן מארס צובא תלמיד מהר"י על שו"ע או"ח סימן ד, א ד"ה בענין נטילת ידיים דשחרית) **ואין צורך ליטול אז את ידיו יותר מכך כדרך שמסלקים את הטומאה מכל כף היד בימי החול, כי אין לסטרא אחרא שלטון בתגבורת על בני האדם ביום הכיפורים מפני רוב הקדושה המתפשטת בתחתונים, ויורד כוחה פלאים עד שאין לה כוח להדבק אלא רק מסוף קשרי האצבעות ומטה** (זכר דוד' לרי' דוד זכות ממודינא מאמר ג פרק עא דף רלה ד"ה וא"ת נהו שהקליפות) **ומשם דוחים אותה** (מקור חיים' על שו"ע או"ח סימן ד, א ד"ה בענין נטילת ידיים דשחרית).

הרוח הרעה הזאת גם נקראת 'בת מלך' (ירפואה למכה' לרי' מששון באקי על שיר השירים א, ז ד"ה במדרש אמר ר' יצחק. ראה גמ' שבת דף קט תחילת ע"ב בשם רבי יוחנן) **כי היא בתו של הס"מ** (מקור חיים' על שו"ע או"ח סימן ד, יב ד"ה אם כשך ידיו). **והיא מקפידה שאדם יטול את ידיו** (גמ' שבת דף קט תחילת ע"ב בשם רבי נתן) **יפה** (רש"י גמ' שבת דף קט תחילת ע"ב ד"ה ומקפדת) **שלוש פעמים** (גמ' שבת דף קט תחילת ע"ב בשם רבי נתן) **לסירוגין על מנת להסירה** (מקור חיים' על שו"ע או"ח סימן ד, ב ד"ה ידקדק לערות), **ורק אז מסתלקת לה** (ירפואה למכה' לרי' מששון באקי על שיר השירים א, ז ד"ה במדרש אמר ר' יצחק). **כי כאשר האדם נוטל את ידו הימנית תחילה אז סרה קצת הטומאה מידי, וכשנוטל אחר כך את היד השמאלית היא יוצאת עוד קצת, וכשהוא חוזר ומערה מים על יד ימין ואחר כך שמאל וכן הלאה לסירוגין עד שלוש פעמים על כל יד – הטומאה כבר הולכת לה** (אור החמה' על זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה והנה השינה' ממהר"י). **וכיון שנקראת 'בת מלך' לכן צריך ליטול לתוך כלי, ואם אדם יטול על גבי קרקע היא לא תלך** (ידבר בעתי' לרי' ששון בן מרדכי שינדור בחלק יום השישי דף נג ע"ב ד"ה ואמר במדרש).

נטילת ידיים שחרית צריכה להיות דווקא שלוש פעמים לסירוגין בין הידיים ולא שלוש פעמים ברצף על יד אחת (אור החמה' על זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה והנה השינה' ממהר"י), **כי על ידי כן רוח הטומאה שהיא 'בת מלך', דולגת וקופצת** (ישער הכוונות: להארי" ז"ל דרושי ברכת השחר ד"ה ועתה נבאר סד נטילת ידיים) **והולכת לה ובורחת מיד ליד עם כל נטילה ונטילה כיון שדוחים אותה לסירוגין מזה לזה** (אור החמה' על זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה והנה השינה' ממהר"י) **בשם ירמיה מהימנאי כתב יז), עד אחרי שכבר נטלו ידיים שלוש פעמים ואז הרוח נעתקת משם לגמרי**. **אמנם אם לא יעשו לפי הסדר הזה לא תהיה הרוח נעתקת משם** (ישער הכוונות: להארי" ז"ל דרושי ברכת השחר ד"ה

ועתה נבאר סדר נטילת ידיים וכן הוא מוזכר כתב יד, **לפי שחזקת הטומאה הזאת גדולה ובכוח גדול, וצריך עירוי כתיקנו שלש פעמים על הידיים על מנת שתלך לה** (סדר היום) לר' משה בן מכיר כוונת נטילת ידיים ד"ה מתפרד ובה לו. וראה בספר 'בניהו' למחבר 'בן איש חי' על גמי שבת דף קט ע"א ד"ה 'בת חורין היא' וכן בספר 'בן יהודי' למחבר 'בן איש חי' על גמי שבת דף קט ע"א ד"ה 'בת חורין היא' וכן כיצד לדעתו נעתקת הרוח).

ועוד הענין הוא כי על אף שה'רוח רעה' שורה על שתי הידיים, עם כל זה ה'רע' הוא יותר על היד השמאלית (נאור החמה) על זוהר פרשת מקץ דף קצח ע"ב ד"ה 'ומצאתי כתוב' ממחרתיו בשם האר"י ז"ל). לכן בתחילה לוקח האדם את הכלי בידו הימנית ומעביר לידו השמאלית ושופך על היד הימנית (ראה שו"ע אורח חיים ד, ס, ואז הרע המועט שביד ימין מסתלק משם וגם הרע שבשמאל נכנע כי הוא עצמו גרם להסתלקות הרע שבימין). ואז כאשר תחזור יד ימין לשפוך על יד שמאל הרי שהרע שבשמאל ייכנע ויהיה דולג משם. **לכן תחילת הנטילה היא דווקא על היד הימנית הנוטה אל הקדושה כי אדרבא זה גורם הסתלקות הרע, מה שאין כן אם בתחילה היה נוטל על יד שמאל, שאז היות ורעת השמאל רבה, היא לא היתה מסתלקת.** לכן מתחילים ביד ימין שיותר קל לסלק ממנה הרעה ועל ידי כך גם הרעה ביד שמאל נכנעת ומסתלקת (נאור החמה) על זוהר פרשת מקץ דף קצח ע"ב ד"ה 'ומצאתי כתוב' ממחרתיו בשם האר"י ז"ל).

עיקר ענין נטילת הידיים הוא להסיר את רוח הטומאה השורה עליהן (נרפואה למכה) לר' שמשון באקני על שיר השירים א, ז ד"ה במדרש אמר ר' יצחק) מטעם זה על אף שבכל המצוות מברכים לפני עשיית המצוות, הרי שברחיצת ידיים שחרית קודם רוחצים ורק אחר כך מברכים 'על נטילת ידיים' מפני שהידיים היו טמאות (מקור חיים) לר' חיים הכהן תלמיד מחרתיו על שו"ע אורח חיים סימן ד, ז ד"ה ענין זה של נטילת ידיים) ואם האדם יברך קודם הנטילה אז הטומאה תהיה נוטלת חלק בברכה חס וחלילה, ונשמת האדם תהיה מתפשטת בתוך 'המיתה' שהיא הטומאה (מעבר יבין) שפת אמת פרק לה ד"ה ולפי שכשאתם יושן). לכן אסור לברך בידיים טמאות ומזוהמות כל זמן שרוח הטומאה שורה עליהם ומטמאה אותם (הקדמת הוהר דף י ע"ב ד"ה הכי הוה עבד, וזהו פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה והיך בעי לאתקדשא) שאז האדם נקרא בשם 'טמא'. אך אם נטל כבר את ידיו הוא נקרא 'טהור' (וזהו פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה והיך בעי לאתקדשא) ויכול לברך (הקדמת הוהר דף י ע"ב ד"ה הכי הוה עבד).

רוח הטומאה והכוחות המזיקים אחוזים במים של נטילת ידיים שחרית

בכדי להעביר את הזוהמא ורוח הרעה מעל ידי האדם, צריך ששפיכת המים תהיה דווקא על גבי כלי (יקב הישר) לר' צבי הירש קאיינדנבר פרק נו ד"ה כתב הטור), **ואז על ידי שפיכת המים מועברת כוח הטומאה ומושלכת בכלי התחתון** (נאור החמה) על זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה יובנין כך חד' מהרמ"ק) **אשר מקבל את הטומאה** (זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה והיך בעי לאתקדשא) **ובו חונים 'הקליפות'** (נאור החמה) על זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה 'יהנה השינה' ממחרתיו). **לכן אדם לא יעשה במים שבכלי התחתון שום שימוש** (זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה בגין כך חד) **כלל, לא קטן ולא גדול אשר רוצה בקיומו.** וזה מה שנאמר "ולא יִבְרַךְ בְּיָדָהּ מְאֻמָּה מִן הַחֶרֶם" (דברים יג, יח) כלומר שירחיק האדם בכל ענין מאותה רוח הטומאה ששרתה עליו בלילה והשתתפה עמו. והכלי שנוטל לתוכו נקרא בשם 'ארור' כי שם נמצאים המים הארורים שאין לאדם חלק ונחלה בהם, ש'אין ברוך נדבק בארור' (סדר היום) לר' משה בן מכיר כוונת נטילת ידיים ד"ה והענין הזה כתוב).

המים בכלי התחתון הם חלקה של הטומאה (חסד לאברהם) מעין שבעי נהר יד"ה וכן בכלל זה, 'מקדש מלך' על זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב סוף ד"ה ולכן יזהר שיעשה) **אשר ניתן לה כדי שתיפרד מהאדם** (מקדש מלך) על זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב סוף ד"ה ולכן יזהר שיעשה) **והוא יטהר** (חסד לאברהם) לר' אברהם אזולאי בחל' מעין שבעי נהר יד"ה וכן בכלל זה). **ואז מתקבצים במים האלו רוחות המזיקים** (זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה והיך בעי לאתקדשא) **שנהנים מאותם המים** (גליא רויא) לתלמיד האר"י ז"ל דף י ע"ב טור ב). **לכן אסור לשפוך את המים האלו בבית** (זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה והיך בעי לאתקדשא) **או על גבי קרקע** (מקור חיים) על שו"ע אורח חיים סימן ד, ז ד"ה ענין זה של נטילת ידיים) **במקום שידרכו עליהם בני האדם** (גליא רויא) לתלמיד האר"י ז"ל דף י ע"ב טור ב). **כדי שלא יקרב אליהם שום אדם** (זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה והיך בעי לאתקדשא) **ויכניס את עצמו לסכנה** (גליא רויא) דף י ע"ב טור ב). **ואף יינזק ממש מאותם המים הטמאים** (זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה והיך בעי לאתקדשא).

וכן יזהר האדם הנוטל שלא יעלה הכלי שהוא נוטל לתוכו על גדותיו ויישפך סביב. גם יזהר ליטול ידיו בנחת שלא יותזו ממי הנטילה על בגדיו, וישים לב שהכלי התחתון לא יהיה נקוב ויישפך ממנו (מזמור לאספי) לר' ששון בן מרדכי שינדוך דיני נטילת ידיים דף ז ד"ה מים של נטילה), שכל אלו גורמים לסטרא אחרא להידבק בגופו (נאמרי ששון) לר' ששון בן מרדכי שינדוך שער ההנהגה פרק א אות י). **כמו כן לא ישהה את המים בביתו כי רוח הטומאה שם יכולה להזיקו, וכל שכן שלא ייתן אותם לנשים הפועלות בכישופים כי על ידם יכולות להרע לבני האדם. ונכון לשפוך אותם במקום מדרון** (זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה בגין כך חד) **שלא יעמדו במקום אחד אלא ייפלו מטה** (נצוצי אורות) להחיד"א על זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב אות ב). **עד שיהיו תחת הארץ ולא ייראו** (זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה בגין כך חד). **ואפשר גם להשליכם למקום הראוי להם כמו בית הכסא או מקום הטינופת** (סדר היום) לר' משה בן מכיר כוונת נטילת ידיים ד"ה והענין הזה כתוב).

מי הנטילה של שחרית יותר טמאים ממי רגליים (מורה באבצני) להחיד"א סימן ב אות ט, 'בן איש חי' שנה ראשונה פרשת תולדות אות ט) **לכן יזהר לא ליהנות מהם, ואף לא לדרוך עליהם לפי שהם מסוכנים מאוד לדורך מפני הרוח הרעה שבהם** (מנחת אהרן) לר' יעקב פרוו כלל א אות יט ד"ה כלל הכל). **וכן אם האדם קם מוקדם באשמורת הבוקר כדי ללמוד תורה** (נצוצי אורות) להחיד"א על זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב אות ב). **הוא צריך להיזהר שלא לברך ולא ללמוד כנגד הכלי שנטל בו את ידיו, עד אשר יוציא אותו משם** (בן איש חי) שנה ראשונה פרשת תולדות אות ט). **ואם לא יוכל להוציאו ולשפכו** (נצוצי אורות) להחיד"א על זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב אות ב). **אז יכסה אותו** (נצוצי אורות) על זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב אות ב). **וכיון שכל מה שאותו האדם ייגע בו ייטמא מחמת הרוח הרעה** (זוהר פרשת בראשית דף נ ע"ב ד"ה ותא חזי כל בני עלמא), **לכן יקדים ליטול את ידיו קודם שייגע במלבושיו או בכל ענין ודבר** (סדר היום) כוונת נטילת ידיים ד"ה אחר שלש חלוקה). **ויזהר גם לא לקחת את בגדיו מאדם אחר שלא נטל עדיין את ידיו שחרית, משום שהאדם הזה ממשיך על בגדו 'רוח טומאה' ואז גם הוא עצמו שכבר נטל טמא על ידו** (זוהר פרשת בראשית דף נ ע"ב ד"ה ותא חזי כל בני עלמא, ספר 'זכירה' תחילת פרק ענין נטילת שחרית וענין סכחה) ד"ה 'ובסדר היום כתב' בשם 'סדר היום').

יזהר האדם מאוד מרוח הטומאה של השינה ויסלק אותה מידיו במהרה

רוח הטומאה שורה על ידיו של האדם בשעה שהוא קם מהשינה (זוהר פרשת בראשית דף נ ע"ב ד"ה ותא חזי כל בני עלמא) **על כן יחיש לקום מהמיטה תיכף ומיד ויטול ידיו במהרה** (ימלט נפשו) לר' אברהם חמוי סימן א אות ב, 'מזמור לאספי' לר' ששון בן מרדכי שינדוך מוסר התעוררות הלילה ד"ה וכשיתעורר משניתו יקום) **ולא יתהפך אנה ואנה בתוך המיטה בלי נטילה** (מזמור לאספי) מוסר התעוררות הלילה ד"ה וכשיתעורר משניתו יקום) **וגם לא יישאר לשבת במיטה אלא לצורך גדול** (ימלט נפשו) לר' אברהם חמוי סימן א אות ב), **וכל זה כדי שלא יהיה לסטרא אחרא שבידיו אחיזה בנשמה הרוחנית הקדושה שחזרה אל גופו** (מזמור לאספי) מוסר התעוררות הלילה ד"ה וכשיתעורר משניתו יקום). **וכיון שכל מה שאותו האדם ייגע בו ייטמא מחמת הרוח הרעה** (זוהר פרשת בראשית דף נ ע"ב ד"ה ותא חזי כל בני עלמא), **לכן יקדים ליטול את ידיו קודם שייגע במלבושיו או בכל ענין ודבר** (סדר היום) כוונת נטילת ידיים ד"ה אחר שלש חלוקה). **ויזהר גם לא לקחת את בגדיו מאדם אחר שלא נטל עדיין את ידיו שחרית, משום שהאדם הזה ממשיך על בגדו 'רוח טומאה' ואז גם הוא עצמו שכבר נטל טמא על ידו** (זוהר פרשת בראשית דף נ ע"ב ד"ה ותא חזי כל בני עלמא, ספר 'זכירה' תחילת פרק ענין נטילת שחרית וענין סכחה) ד"ה 'ובסדר היום כתב' בשם 'סדר היום').

וכן לא יטול את ידיו ממי שעוד לא נטל (זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה והיך בעי לאתקדשא, זוהר פרשת בראשית דף נ ע"ב ד"ה ותא חזי כל בני עלמא, עפ"י זוהר פרשת מקץ דף קצח ע"ב ד"ה תנינו) **בין גדול ובין קטן, כי לא יוכל אדם להסיר את רוח הטומאה מחברו כל עוד שהוא עצמו עדיין דבק בו** (סדר היום) כוונת נטילת ידיים ד"ה ואם נוטל ידיו), **שהרי בכל פעם שהוא שפוך מים על ידיו של חברו הוא רק יוסיף טומאה על טומאתו, ולא תועיל נטילתו.** וזה בשונה מאדם ששופך על עצמו מים ובכל פעם שנותן מים על

אחת מידי הן נטהרות מעט עד שהוא משלים שלוש פעמים על כל צד, וידי טהורות מכל וכל (יאור החמה) על זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה וינה השינה ממחרתו). **לכן כל אדם יטהר עצמו ואחר כך יטהר אחרים** (יסדר היום) כוונת נטילת ידים ד"ה ואם נוטל ידיו) **כפי שנרמז בפסוק 'וְהָיָה הַטָּהָר עִלְיָהּ עַל הַטָּמֵא'** (במדבר ט"ו, יט) **שאדם יטול את ידיו רק ממי שכבר נטל ידיים והוא בגדר 'טהור', כי זה שלא נטל הוא 'טמא'** (זוהר פרשת וישב דף קפד ע"ב ד"ה והיך בני לאתקדשא, 'תולעת יעקב' סוד ברכות נטילת ידים ד"ה וירחץ ידיו) **וממנו ימשך על אחרים 'רוח רעה' שתשרה עליהם** (זוהר פרשת בראשית דף ג ע"ב ד"ה ותא חזי כל בני עלמא).

בעל נפש צריך להיזהר מאוד לא ללכת ארבע אמות ויותר בימים מזוהמות בזוהמה ששרתה עליהם בלילה, כי הוא נותן כוח לטומאה לשלוט עליו (יסדר היום) ל"ר משה בן מכיר כוונת נטילת ידים ד"ה ואם נוטל ידיו), **ונחשב כעובד עבודה זרה** (יאור צדיקים) למחרתם פאריש סימן ד' דיני נטילת ידים אות ג) **על שנושא את 'העבודה זרה' הרוחנית בידו בהליכה של יותר מארבע אמות** (תולעת יעקב) סוד ברכות נטילת ידים ד"ה וירחץ ידיו, 'מוזמור לאסוף' בחלק מוסר לנטילת ידים ד"ה משל למי שיש) **שנאמר 'לא יִהְיֶה בְּךָ אֵל זָר'** (תהלים פ"א, ז) (יסדר היום) ל"ר משה בן מכיר כוונת נטילת ידים ד"ה ואם נוטל ידיו). **ועליו פירשו את הפסוק 'לֹאֲשֶׁר הִבְיָא אֵלֹהֵי בְנֵי ד'** (איוב י"ב, ו) (קול ששון) ל"ר ששון בן מרדכי שינדוך בחלק מודת הכעס) פרק טו ד"ה ומעשה האשה). **ועוד שאין ראוי לתת לרוח הטומאה שלטון אפילו רגע אחד** (יסדר היום) כוונת נטילת ידים ד"ה ואם נוטל ידיו) **ולא להשתמש בטומאה הזאת לשום דבר אפילו רק הליכה של ארבע אמות** (יסדר היום) כוונת נטילת ידים ד"ה אחר שלוש חלוקה). **וכל כך חמור הדבר, עד שיש אומרים כי ההולך יותר מארבע אמות בלי נטילת ידים שחרית מתחייב מיתה ביד ימים** (תולעת יעקב) ל"ר מאיר בן גבאי סוד ברכות נטילת ידים ד"ה וירחץ ידיו, 'מנחת אהרן' ל"ר יעקב פרדו כלל א אות ג בשם הזוהר ועייש בדבריו החריפים, 'אמרי ששון' ל"ר ששון בן מרדכי שינדוך שער ההנהגה פרק ג אות ט"ז).

לכן נכון שיהיה לאדם סמוך למטוה עם מים בתוכו וכן כלי ריק, ובקומו יטול מהמלא לריק. וטוב שהכלי הריק יהיה קצת שבור למעלה ומאוס (עפ"י 'מנחת אהרן' ל"ר יעקב פרדו כלל א אות ט ד"ה טוב לזרז בלילה). **ואם אין לאדם כלי לנטילת ידיים סמוך למיטתו, אזי ילך עד מקום הנטילה כל פעם פחות מארבע אמות ויעצור וכן הלאה עד מקום הנטילה** (ברכי יוסף) להחיד"א או"ח סימן א, א, 'מנחת אהרן' ל"ר יעקב פרדו כלל א אות ז). **וחסידים ראשונים היו נותנים כלי עם מים לפני מיטתם, וכשקמו בלילה נטלו מיד את ידיהם וקמו לעסוק בתורה** (זוהר בקדמת זוהר דף י ע"ב ד"ה הכי הווי עבדו), **וכן נוהגים גם היום מקצת אנשים לטול מתוך כלי תכף בעומדם משנתם** (קב הישר) ל"ר צבי הירש קאייטנבר פרק יא ד"ה ומכאן ראהו). **ויש נזהרים עוד יותר, ולא מורידים את רגליהם על הארץ מעל גבי המיטה בלי שנטלו קודם את ידיהם, כדי לא לתת לרוח הטומאה השורה על האדם שום שיעור קומה** (יאורא דפרקא' רמז ט ד"ה 'קבלה' וזו קבלה מפי הרמ"א ועייש בדבריו).

כאשר אדם נוטל את ידיו שחרית צריך לקחת בתחילה את הכלי בימין ולהעבירו ליד שמאל, ואז יד שמאל שופכת על יד ימין ואחר כך יד ימין שופכת על יד שמאל וכן הלאה שלוש פעמים על כל יד לסירוגין (ראה זוהר פרשת מקץ דף קצח ע"ב ד"ה ותו דבעיא ליה) (חסד לאלפים) למחבר ספר 'פלא ויעץ' סימן ד, א). **אמנם יש עמי הארצות שנוטלים רק פעם אחת על כל יד, ואז רוח הזוהמה עדיין שורה עליהם ומטמא את ידיהם. ואחר כך הם רוחצים את פניהם ומטמאים גם אותם על ידי ידיהם. ואז לוקחים מים ומשפטים את פיהם ומטמאים גם אותם, וכך הם מוסיפים טומאה על טומאתם וכל היום שורה עליהם רוח הטומאה** (קב הישר) פרק יג ד"ה והנה ראיתי עמי הארצות). **וכל זה כי אין הנטילה נחשבת עד שיטול את ידיו שלוש פעמים לסירוגין, ואם משנה מכך כאילו לא נטל כלל** (מנחת אהרן) ל"ר יעקב פרדו כלל א אות ח).

צריך להזהיר את בני הבית שיטלו את ידיהם שלוש פעמים בכל בוקר, לטהר את ידיהם מן הרוח הרעה (מנחת אהרן) כלל א אות יב) **כדי שהיא לא תטמא את המאכלים ותגרום רעה להם ולבניהם** (ספר 'זכירה' תחילת פרק 'נטילת שחרית וענין שיכחה' ד"ה סגולה שלא ישכח תלמודו, 'מנחת אהרן' כלל א אות יב בשם השליח) **והדעת** (מנחת אהרן) כלל א אות יב בשם השליח) **ותביאם לעשות עבירות** (ספר 'זכירה' תחילת פרק 'נטילת שחרית וענין שיכחה' ד"ה סגולה שלא ישכח תלמודו, 'מנחת אהרן' כלל א אות יב). **והיה מעשה בימי הבעל שם טוב שנשמח אחת מגולגלת כמה מאות שנים אשר היתה מוטרדת מאוד בצערה הגדול. וכשהתברר הדבר מחמת מה נפלה לעונש כזה קשה ונורא, נודע שעיקר הדבר שהתחילה לפגום בו בחייה היה זלול בנטילת ידיים ועל ידי זה נפלה ברשת היצר הרע בעבירות ומעשים רעים, עד אשר יצאה מן העולם הזה בלי אפילו הרחור של תשובה** (תפארת שלמה) ל"ר שלמה הכהן מראדמסק פרשת בלק ד"ה אולי אוכל נכה בו).

עד שלא נטל האדם את ידיו שחרית רוח הטומאה שורה עליו ורעות רודפות אותו (רפואה למכה) ל"ר שמשון באקע על שיר השירים א, ז ד"ה במדבר אמר ר' יצחק). **ובזה צריכות להיזהר ביותר נשות ישראל, כי רוב תיקון המאכלים הוא על ידן ואם לא יגרשו את רוח הטומאה מעל ידיהן הרי שיטמאו את המאכלים** (מקור חכמה) ל"ר יהודה לייב פוחובצ'ר בחלק 'הלכות הנגה האדם בבוקר' בפרוש 'סולת בלילה' אות ב בעהרה) **ואז יהיו כל בני הבית אוכלים את כל מאכלם בטומאה** (מוזמור לאסוף) ל"ר ששון בן מרדכי שינדוך בחלק 'מוסר לנטילת ידים' ד"ה והנה יסתכל האדם). **וכן יזהרו לעשות בכל יום נטילת ידיים כראוי לילדים הקטנים** (מורה באבצ'י להחיד"א סימן ב אות ס, יב) **איש ח"י שנה ראשונה הקדמה לפרשת תולדות אות ז) ואפילו הם יונקי שדים, כדי שלא יטמאו את המאכלים** (יבן איש חי' שנה ראשונה הקדמה לפרשת תולדות אות ז) **ואת כל הדברים שייגעו בהם, ואז תשרה הסטרא אחרא בכל חס וחלילה** (מורה באבצ'י להחיד"א סימן ב אות ט). **ודבר זה הוא גם סגולה טובה לקטנים שיגדלו בטהרה ויהיו גְּדוּלְי קודש** (חסד לאלפים) או"ח סימן ד, ג, יב) **איש ח"י שנה ראשונה הקדמה לפרשת תולדות אות ז) אמן, כן יהי רצון.**

אנו זקוקים לעזרתכם כדי שנוכל להמשיך את הדפסת העלון הזה לזיכוי הרבים!

בחסדי שמים עלון 'מעטמי תורת חיים' מופץ באלפי עותקים כל שבוע, אבל אנו מתקשים לעמוד בהוצאות ההדפסה שעלויותיהן אלפי שקלים בחודש. **לכן על מנת שנוכל להמשיך את ההפצה ולזכות את הרבים, אנו מבקשים את עזרתכם והשתתפותכם. כל סכום יתקבל בברכה וישמש במלואו לזיכוי הרבים.** ניתן להקדיש לרפואה והצלחה, ולהבדיל לעילוי נשמה. אפשר להעביר תרומות בכל עמדת "נדרים פלוס" לקופת 'מעטמי תורת חיים' ולציין שם שזה עבור הדפסת העלונים. ניתן לשמוע על אמצעי תרומה נוספים בטלפון 052-7675933 או במייל alon.torat.haim@gmail.com תזכר למצוות!

<p>העלון לעילוי נפש רוח וגשמה של הילד אלהיו שור נבדע באדר א' התשפ"ב ת.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון לעילוי נפש רוח וגשמה של הילד אלהיו שור נבדע באדר א' התשפ"ב ת.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון לעילוי נפש רוח וגשמה של הילד אלהיו שור נבדע באדר א' התשפ"ב ת.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון לעילוי נפש רוח וגשמה של הילד אלהיו שור נבדע באדר א' התשפ"ב ת.צ.ב.ה.</p>
<p>העלון לעילוי נפש רוח וגשמה של הילד אלהיו שור נבדע באדר א' התשפ"ב ת.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון לעילוי נפש רוח וגשמה של הילד אלהיו שור נבדע באדר א' התשפ"ב ת.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון לעילוי נפש רוח וגשמה של הילד אלהיו שור נבדע באדר א' התשפ"ב ת.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון לעילוי נפש רוח וגשמה של הילד אלהיו שור נבדע באדר א' התשפ"ב ת.צ.ב.ה.</p>
<p>העלון לעילוי נפש רוח וגשמה של הילד אלהיו שור נבדע באדר א' התשפ"ב ת.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון לעילוי נפש רוח וגשמה של הילד אלהיו שור נבדע באדר א' התשפ"ב ת.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון לעילוי נפש רוח וגשמה של הילד אלהיו שור נבדע באדר א' התשפ"ב ת.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון לעילוי נפש רוח וגשמה של הילד אלהיו שור נבדע באדר א' התשפ"ב ת.צ.ב.ה.</p>